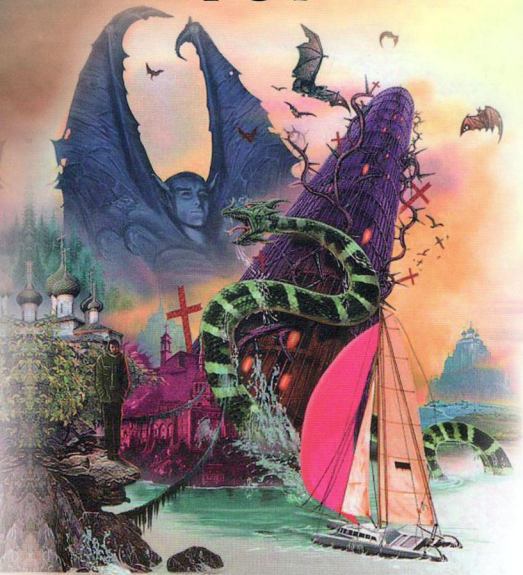

JÚLIA VOZNESENSKÁ

LANCELOTOVA PŮŤ

VYDAVATEĽSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

Copyright © Júlia Voznesenská, 2004
All rights reserved
Translation © Iva Vranská Rojková, 2014
Cover design © Dušan Babjak, 2014
Slovak edition © Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov,
spol. s r. o., Bratislava
e-mail: vsss@stonline.sk
<http://www.vsss.sk>

Realizované vďaka štipendiu Literárneho fondu s finančnou podporou
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

VYDAVATELSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATELOV, spol. s r. o.

Júlia Voznesenská: LANCELOTOVA PÚŤ
Z ruského originálu
Palomničestvo Lancelota (Moskva, Lepta Kniga 2004)
preložila Iva Vranská Rojková
Zodpovedná redaktorka Božena Rolková (profitexty.sk)
Návrh a realizácia obálky Dušan Babjak
Sadzba a tlač ETERNA Press, s. r. o.
Prvé vydanie
Printed in Slovakia

ISBN 978-80-8061-803-2

Júlia Voznesenská
LANCELOTOVA PÚŤ

Júlia
Voznesenská

LANCELOTOVA
PŮŤ

VYDAVATELSTVO
SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

„... Bol si najpokornejším a najúctivejším mužom, keď si sedel za stolom v spoločnosti dám, no pre smrteľného nepriateľa si bol najsurovejším protivníkom, aký kedy zvieral v ruke kopiju.“

Melori, Artušova smrť,
slová sira Hektora sirovi Lancelotovi

„Ak nebude v našich silách rodiť Lancelotov, spoločnosť sa rozdelí na krutých a prázdnych (o tých, v ktorých sa snúbi krutosť s prázdnotou hovoriť nebudem).“

C. S. Lewis

„Kam uniknem pred Tvojím Duchom a kam utečiem pred Tvojou tvárou? Ak vystúpim na nebo – Ty si tam, ak zídem do pekla – tam si Ty. Ak sa na krídlach svitania presídlím na kraj mora, aj tam ma povedie Tvoja ruka a pridrží ma Tvoja pravica.“

Žalm 138, 7–10

Bože, požehnaj!

*Venujem svojim synom
Andrejovi a Adriánovi-Arturovi Okulovcom*

— PRVÁ ČASŤ —

Prvá kapitola

Bol jasný jarný deň. Sir Lancelot Jazerný kráčal ku hradu Kamelot cestou, ktorá obchádzala Dračí les. Rástli popri nej stáročné duby a vydláždili ju ešte Rimania. V starobylom Logrise sa dalo nájsť mnoho takých ciest. Nad hlavou sira Lancelota spieval škovránok, v lese hrkútali hrdličky, po krajniciach zarastených trávou cvrlikali lúčne koníky. Možnože aj cikády – kto sa v tých maličkých vyzná. Cesta viedla cez polia a vresoviská, obchádzala kopce s riedkym porastom mohutných stromov na vrcholcoch, nachvíľku zabiehala do lesa a znova vychádzala pod holé nebo. Aprílový les bol zelený a priesračný, vres fialovo-ružový, po svahoch kopcov už drobní roľníci rozprestrelí rôznofarebné fliačky polí, krajnice sa pestreli prostými jarnými kvietkami. Vôkol vládol pokoj a radosť, dýchalo sa voľne a kráčalo ľahko.

– Kuku, kuku! – melancholicky volala kdesi spomedzi stromov kukučka.

– Páči sa ti to „kukuk“? – usmial sa sir Lancelot. – Mne tiež.

– Kuku! Kuku! Kuku! – neprestávala vábiť kukučka.

– Vieš, nevzal som so sebou knižku japonskej poézie, tak mi prepáč, vtáčik. Vlastne... – sir Lancelot sa na sekundu-dve zamyslel, a potom spevavo predniesol: – Rytier meč neskríži s mečom samuraja, no pieseň kukučky v oboch smútok vyvoláva.

Kukučka urazene zaškriekala a zmĺkla. Lancelot sa zasmial, mávol rukou smerom k okraju lesa a pokračoval ďalej. Ako je len dobre takto kráčať stále ďalej a ďalej, dýchať svie-

ži ranný vzduch, kochať sa pohľadom na jarné vršky, prechádzať po machom obrastenom kamennom mostíku, klenúcom sa ponad riečku, v ktorej zurčí čistá voda. Och, čarovný kraj, zelený Logris! Sir Lancelot Jazerný z hĺbky srdca miloval túto krajinu, kde sa vášňou nazýva túžba po hrdinstvách, posadnutosťou láska k dobrodružstvu, a vystatovanie a lenivosť sú najhoršie hriechy, s ktorými sa tu možno stretnúť. Krajinu, v ktorej pri slove láska zídu človeku na um balady, a pri výkriku „Poplach!“ myšlienka na draka zo susedného lesa. Krajinu, v ktorej sa v kozuboch a peciach kúri drevom, kde dokonca aj prostí roľníci jedia skutočnú zeleninu, chlieb a mäso, pijú mlieko a nosia odev z plátna, súkna a ľanu...

Čože je to tam? Zazdalo sa mu to, či jeho periférny zrak skutočne zachytil na vršku hustú bielu srst? Hore na pyšnom kopci ovenčenom korunou zo siedmich smaragdovozelených jedlí, za žltou kručinkou, za tmavou cezminou – nie je to tam Indrik? Sir Lancelot zišiel z cesty a začal opatrne stúpať na vršok, tam, kde sa mihol snehobiely tieň. Popri kručinkových húštinách a cezminových krovinách vyšiel takmer na samotný vrchol a zastal. Nevedel, či má byť očarovaný, či rozčarovaný, pretože pred ním stál trnkový krík, ktorý sa zblízka už nepodobal na hrdého jednorožca, ale na cudnú dedinskú nevestu v svadobných šatách. Rytier natiahol ruku a opatrne sa dotkol jemne chlpacej vetvičky. Ukázalo sa, že nie dosť opatrne, pretože mu na ukazováčik vystúpila kvapôčka jasnočervenej krvi.

– Ach ty netýkavka! – usmial sa sir Lancelot a zlizol si krv z prsta. – Dodržiavaš pravidlo odstupu na vzdialenosť dvoch vystretých rúk? Správne, s nami rytiermi to treba.

Sir Lancelot ešte raz vdýchol horkastú vôňu kvitnúcej trnky, prehodil si poza chrbát zelený semišový plášť a ľahkými dlhými skokmi zbehol z vrška na cestu. Na krajnici si takmer hneď vyhlíadol skorocel kopijovitý. Nebohá mamička považovala z dákeho dôvodu práve tento druh skorocelu za najľichejší. Ovinul si prst dlhým zeleným listom a znovu vykročil ku Kamelotu.

Hrad kráľa Artuša z diaľky vyzeral ako malé mestečko, tak

veľa vežičiek a špíc s veternými ružicami a zástavami sa tiesnilo nad jeho vysokými ozubenými múrmi.

Sir Lancelot sa čoskoro ocitol pod hradbami Kamelota. Padací most cez hradnú priekopu bol spustený a železná mreža v bráne zdvihnutá, no nie pohostinne až po vrch, ale len do polovice. Čo je to za neporiadok a úpadok?! No keď vkročil na most, predsa len z veže nad bránou vyšli chlapci-trubači, zdvihli trúby a zatrúbili uvítaciu melódiu. Jeden z nich ju dohral do konca a druhý zrazu v polovici melódie spustil trúbu, pôvabne sa poklonil, zvrtol sa a tanečným krokom vošiel do veže. Lancelot sa uškrnul a pokrútil hlavou. Nemalo zmysel vyčítať trubačovi, že je neúctivý, veď to bol fantómový chlapec.

Na hradnom dvore nestretol nikoho. Kráčal popri pustom brvne na uväzovanie koní, povedľa starej studne k hlavnej veži. Vošiel dnu a stúpал na poschodie. Na podeste schodiska vedľa rytierskych brnení stálo na kamennom podstavci veľké strieborné zrkadlo. Kamelotské dámy si ho po dlhých sporoch s prísnu dekoratérkou Sandrou predsa len presadili. Pred vstupom do hodovnej siene zjavne potrebovali na seba vrhnúť posledný kritický pohľad. Kde sú teraz tie hrdé, vrtošivé a prekrásne dámy... Lancelot v rýchlosti zbadal v zrkadle svoj odraz: smutnú tvár s hlboko posadenými sivými očami, čierne prešedivené kučery, rovnaké fúzy a briadku, dlhú modrastú jazvu na líci a ešte pár drobných šrámov na čele – skrátka, tuctovú mužnú tvár urodzeného stredovekého rytiera.

V hodovnej sieni sedel pri kozube so zlatou čašou v ruke kráľ Artuš. Sedel na tróne, ktorý ešte uprostred minulej krutej zimy preniesli zo slávnostného stupňa bližšie k ohňu. Vedľa stálo obyčajné drevené kreslo – Lancelotovo. Kráľovi padali na čelo a na plecيا vlnisté biele vlasy, koruna – obruč sa mu zošmykla až po obočie a jemnú tvár s orlím nosom a briadkou mu trochu hyzdila grimasa unudeného človeka. Pri kráľových nohách ležala Diana, posledný kamelotský pes.

Kedysi žil v starom hrade dobrý tucet fantómových psov rôzneho veku a rozličných rás, dokonca mávali šteniatka. No ako je známe, fantómy sa časom opotrebovávajú a vyblednú,

ak ich pravidelne nekrmite. Na krmenie sú však potrebné peniaze, a tie akurát neboli. Úbohá Dianka sa už trasie, plzne a pomaličky sa mení na psí prízrak. Čoskoro sa aj ona celkom rozplynie. Žiaľ, no čo narobíš? Ich kráľovstvo je chudobné, zbedačené.

Kráľ Artuš sa Lancelotovi zaradoval a ihneď mu ponúkol čašu vína.

– Kde sa túlal môj statočný Lancelot? – spýtal sa.

– V severných moriach.

– Zažil si dáke dobrodružstvá?

– Ani nie, nič zvláštne: videl som pár morských drakov a odohnal ich od brehu na otvorené more.

– A, samozrejme, oslobodil nejakú morskú kráľovnú?

– Príšer je v tamojších vodách mnoho, ale kráľovné akosi nevidieť. Voda je iste chladná... Mimochodom, vaše veličenstvo, ľavý trubač nedohráva do konca privítaciu melódiu.

– Už som si všimol. Bude ho treba dať do laty.

– Nezavítal niekto na Kamelot, kým som tu nebol?

– Dvaja putujúci – rytieri krížiaci. No nezapáčilo sa im u nás.

– Určite očakávali, že ich na hrade čaká štedrá hostina s krásnymi a povolnými devami.

– Čosi také. Tí hlupáci ani nevedeli, prečo majú na plášťoch našité kríže a prečo ich vysielajú do Jeruzalema. „Trocha si zakradnúť!“ povedali, keď som sa ich spýtal na cieľ pochodu. Pohostil som ich a úctivo vypoklonkoval.

– A vieš, kráľ, že neklamali: Paladíni ochotne a zručne okrádali Pána Boha.

– Veď to, aj ksichty mali celkom zlodejské.

– A nik iný sem nezavítal?

– Viac nik.

– Veru, priateľ kráľ, osirel náš Kamelot. Spustol tvoj Okrúhly stôl, – smutne skonštatoval sir Lancelot a popíjajúc varené víno, natiahol si nohy k ohňu.

– Počuj, čo tak zadovážiť kráľovnú? Ja jej začnem kurizovať, ty začneš žiarliť, bude z toho dráma, a máme o zábavu postarané.

Kráľ sa sklonil, postavil čašu na kamennú dlážku vedľa kresla, napriamril sa a vyčítavo vzhliadol na sira Lancelota.

– To myslíš vážne? Chceš sem do Kamelota nastáhovať ako kráľovnú krásnu fantómovú hlupaňu?

– No hej...

– Mám ti povedať, načo ju potrebuješ, sir Lancelot Jazerný?

– Počúvam, môj kráľ.

– Chceš, aby som sa jej venoval počas tvojej neustálej taju-plnej neprítomnosti. Aby som sa nenudil. Ďakujem za starostlivosť, Lanc, no nestojí to za námahu. Taká kráľovná sa mi veľmi rýchlo zunuje.

– Áno, fantómová kráľovná je nudná a otravná, máš pravdu, priateľ kráľ. To Sandra dokázala vzývať postavy, tá by ti vedela pozvať skutočnú Guineveru.

– A ukázalo by sa, že skutočná Guineverae je potvora, a oboch by nás priviedla do hrobu, – kráľ zdvihol čašu a priložil si ju k ústam.

– To je možné, priateľ kráľ, že postava Guineverae by nebola po chuti ani mne, ani tebe – to dopredu neodhadneš. A strašné si čo i len predstaviť, aké by z toho mohli vyplynúť nepríjemnosti! Zdá sa, že takto je to najlepšie.

– Tebe, sir, sa všetko vidí najlepšie práve tak, ako to je, – zavrčal kráľ.

Mlčky popíjali víno a hľadeli do ohňa.

– Vieš, dnes sa mi zazdalo, že som videl na vršku Indrika, – povedal Lancelot.

– Zazdalo?

– Veru. Podišiel som bližšie a bol to rozkvitnutý trnkový ker. Aha – pichol som sa o trň.

Kráľ úkosom pozrel na Lancelotov zelený prst a mykol plecami:

– Ako si možno popliesť jednorožca s trnkovým kríkom, Lanc?

– Vidíš, dá sa to. Ja som si ich splietol.

– Aký nádherný bol jednorožec a ako spieval! Už nikdy nezačujeme jeho čarovné smutné piesne...

– Čo sa mňa týka, priznám sa, že sa mi viac páčili burcujú-

ce Famírove piesne. Napríklad *Pochod odlietajúcich drakov*. A Lancelot napodobňujúc draka Famíra, náročky zachrípnutým basom zanôtil:

*Keď rozťahujú draci krídla
pred nimi vietor ženie prach.
Keď letí dračia eskadróna
tak dole vládne zmätok, strach.
Hrebeň po vetre, krídla, vzlet!
Draci vpred! Len vpred, a nikdy späť!*

Kráľ počúval Lancelota a v očiach sa mu rozihrali plamienky. Vtom však pochopil, že ho vodia za nos, šmaril čašu o zem a skríkol:

– Lancelot! Hnusný rytierisko! Mizerný podvodník! Famír nikdy nemal žiadnu dračiu eskadrónu a nikdy nespieval takýto hlúpy pochod! Priznaj sa, že si to práve teraz zložil!

– No a čo, keď aj zložil. A čo mi ostáva, keď môj kráľ minimálne raz za mesiac organizuje v Kamelote dni svetobôľu. Predvádza zlú náladu, má vrtochy, zo všetkého je podráždený, všetko mu ide na nervy a, ako tak pozerám, vytvorí fantómového kata a prikáže mu odseknúť mi hlavu spolu s obručou. Prečo by som sa nepokúšal rozveseliť tvoje užialené veličenstvo? Alebo sa už v Kamelote nesmie zažartovať?

– Žartuj, nech sa páči! Ibaže vieš, sir Lancelot, tvoje vtipy sú v poslednom čase akési... kasárenské.

– Rytierske kasárne? To znie historicky nehodnoverne a absolútne urážlivo, a som urazený. Vyzývam ťa na súboj, kráľ!

– Daj pokoj!

– Nebuď taký unudený, Artuš!

– A ty nebuď taký veselý nudič! Je tu nuda, tak sa nudím.

– Samozrejme, u nás v Kamelote je v poslednom čase všetko jednotvárne. No spomeň si, ako veselo sme kedysi nažívali, keď sem chodila Sandra!

– Všetko si pamätám. Je to však minulosť.

– A pred veselou minulosťou so Sandrou sme mali nudnú minulosť bez Sandry. Pamätáš si, ako smutne bolo v Kamelo-

te do jej príchodu? A sama naša Realita? Hotová katastrofa! Načo sme sem doteperili tú ruskú pec, ktorou sme vykurovali zámok? Trčali sme tu spolu vo dvojici, ako aj teraz, priateľ kráľ! Mimochodom, dakedy mi pripomeň, že ti mám porozprávať o kukučke, čo miluje japonskú poéziu... Takže... spomeň si: prišla Sandra, a po nej sa objavili rytieri a krásne dámy, začali sa skutočné dobrodružstvá. A aké postavy nás navštevovali! Indrik! Merlin! Famír! Pamätáš si, ako sa to zverisko rado opalovalo na plošine veže nad bránou a chvost mu visel rovno do príchodu? Ležal tam ako kocúrik, ako by si nikoho nevšímal, a keď niekto chcel prejsť bránou, len zľahka pohl ostnatým chvostom a každému odvážlivcovi sa hneď podlamovali kolena.

– Veru, dokázal nahnať strachu, náš dráčik, – prisvedčil kráľ a smutne sa usmial.

– Samozrejme, že s postavami je to oveľa zaujímavejšie než s fantómami, – pokračoval Lancelot. – Postavy sú nepredvídateľné, každá má svojský charakter a správanie.

– A pamätáš si, Lanc, akú prezývku mi dal Merlin, keď sa prvýkrát objavil na našom hrade?

– Tebe dal prezývku? Nášmu kráľovi? A ako si dovolil osloviť ťa, ten starčisko?

– Vyhlásil, že nie som žiaden kráľ Artuš, ale zdivený králik. Vtedy som nevedel, že Artuš znamená besný medveď. To až Sandra objasnila zmysel toho urážlivého vtipu.

– Veru, Merlin mal hrubý humor. Akoby povedal jeden môj známy kráľ, jeho vtipy boli kasárenské...

– Dost! A prestaň ma utešovať – som neutešiteľný. Všetko jedno, bez Sandry a ostatných je tu tak smutno, že mám sto chutí ujsť z Reality. Nič už nie je také, ako má byť... – Kráľ smutne zísal na uhlíky pokryté popolom.

Lancelota zunovalo sedieť v kresle, zdvihol sa, pustil sa prechádzať po sieni a obzerať si vyblednuté gobelíny.

– Lanc, povedz otvorene, páči sa ti ešte naša Realita? – spýtal sa zrazu kráľ.

– Áno, Artuš, veľmi sa mi páči.

– A čo sa ti na nej páči najviac?

- Nohy.
- Aké nohy? – zarazil sa kráľ a nadvihol nohy vystreté ku kozubu.
- Moje nohy.
- Žartuješ?
- Vôbec nežartujem. Páči sa mi, že môžem vyjsť za dvere, zísť po schodoch a vydať sa na svojich nohách na prechádzku, kam si zmyslím. Pôjdeš so mnou?
- Ísť a po ceste si vymýšľať, čo zbadáme za zákrutou? Dovoľ! Nemám takú rozvinutú predstavivosť, veď to teba, nie mňa, vychovala víla Morgana.
- Tak možno pôjdeš so mnou a odvedieš ma hoci do lesa.
- Načo?
- No... Mohol by som ti ukázať trnkový ker, ktorý sa z diaľky podobá na jednorožca a zblízka na nevestu.
- Ty nevieš, sir Lancelot, že som kráľ – domased? Dnes sa mi nechce vychádzať zo zámku, ani sa hýbať.
- Tak vieš čo, priateľ kráľ, – povedal Lancelot strácajúc trepezlivosť, – teraz vyjdem z Reality, a zajtra prídem, a znovu si spolu posedíme pri kozube a porozprávame sa. – Dúfam, že ťa tvoj pesimizmus dovede prejde. No, tak ja idem! Maj sa, priateľ kráľ!
- Dovoľujem ti vzdialiť sa, sir Lancelot, – rýchlo a zlostne prehovoril Artuš, a Lancelot, pohvizdujúc si, sa vzdialil a prenechal kráľa jeho depresii pri uhasnutom kozube.

Druhá kapitola

Mesiáš nebol pri zmysloch, nerváčil. Sedel vo vysokom kresle v čele rokovacieho stola, zachmúrene skláňal krásnu tvár a mlčal. Jeho pravá ruka, čo už bola hotová, ležala na stole

a prsty na nej sa zatínali v päst' a vystierali, akoby zbierali zo zrkadlového povrchu stola neexistujúce omrvinky. S druhou rukou sa ešte trápil manikér. Za noc sa Mesiášove krásne dlhoprsté ruky vždy pokryli ryšavými chlpmi, takmer srsťou, a nechty vyrástli o jeden a pol centimetra a zahýnali sa dovnútra ako pazúry dravých vtákov. Nik z lekárov nevedel, čo je to za choroba, a nik mu od nej nevedel pomôcť. Pazúry a chlpy na rukách vodcu ľudstva a liečiteľa trpiacich museli odstrániť do ranných správ. Každé ráno Planéťanov sa začínalo krátkym vystúpením Mesiáša a ak by vynechal každodenné požehnanie národov, vo svete by vypukla panika. Áno, svet vzhliadal na Mesiáša vždy s nádejou, no on sám dnes nebol spokojný so svetom, ktorý mu bol podriadený.

– Referujte! – obrátil sa k členom svetovej vlády. – Čo je s vašimi kobyčkami, Pulmann?

Minister potravinárstva Fritz Pulmann si odkašľal a spustil:

– Vďaka včas prijatým opatreniam a sčasti vďaka severnému vetru sa v Stredozemnooceánskej panve podarilo postup kobyliiek na sever významne spomaliť. K oddielom ekologistov sa na váš príkaz, môj Mesiáš, pripojila armáda klonov, a tá vykazuje v boji s kobyčkami významnú pomoc.

– Čo presne robia klony?

Generál armády klonov George Charleston natiahol krk, pohľadovo sa naklonil k ministrovi potravinárstva a stručne odvetil:

– Vypaľujú.

– Čo vypaľujú?

– Všetko, môj Mesiáš. Polia, sady, farmy, osady, lesy.

– Čím vypaľujú?

– Prirodzene, napalmom, – generál mykol kostnatými stareckými plecami. Mal ich špicaté ako heraldický orol.

Pulmann vstal z kresla.

– No? – obrátil sa naň Mesiáš.

– Môj Mesiáš! Dovoľ, aby som k použitiu napalmu vyjadril isté námietky. Napalm bezpochyby zničí kobyčky, no zničí aj dozrievajúcu úrodu a nové osevy. Polia zasiahnuté napalmom nebude možné v najbližších dvoch-troch rokoch osie-